

Arkitektur, sejlsport - og sabotage

Horsens-arkitekten Erik Laursen fylder på torsdag 70 år

Interview:

Paul Nielsen

Foto:

Martin Ravn

Hvis man skulle lave en levnedsbeskrivelse for arkitekt Erik Laursen, kunne den passende inddeles i tre afsnit: 1) arkitektur, 2) sejlsport og 3) jernbanesabotage. Og så vil man under gennemgangen heraf hurtigt opdage, at der er et fællestræk for det hele, nemlig ansvarsfølelse parret med den ekspertise, som også er nødvendig for at opnå et godt resultat.

Erik Laursen, der fylder 70 år på torsdag den 29. oktober, er søn af den ansete horsensianske håndværker, glarmester Laursen. Da Erik Laursen kom ud af skolen, blev han ikke spurgt om, hvad han gerne ville være. Der var tradition i familien for glarmesteriet, og her kom han så i lære i 1937. Ganske vist havde det håbefulde menneske ønsket at læse videre, men det kom altså ikke til at ligge lige for.

Bestemte selv

- Jeg udstod min læretid som glarmester, men ville ikke lade det blive ved det, siger Erik Laursen. En dag mødte jeg murermester J. N. Bekker og spurgte, om han ikke havde brug for en murerlærling. »Hvem skulle det vel være?« spurgte Bekker. »Mig,« kom mit svar. Så spurgte Bekker, om min far var enig med mig i det, og jeg svarede, at da jeg var fyldt 18, kunne jeg selv bestemme.

- Jeg blev udlært som murer i foråret 1945, samtidig med at jeg var i gang med at læse på Bygmesterskolen om vinteren, og samme år blev jeg bygningskonstruktør. To år senere tog jeg eksamen fra Horsens Bygnings Teknikum, det, der i dag hedder Ingeniørhøjskolen. Min hensigt var at blive arkitekt, og i 1950 etablerede jeg mig med egen arkitekt- og ingeniørtegnestue i Horsens.

- Inden da havde mit første job været hos arkitekt Poul F. Jacobsen, hvor jeg kom til at forestå ombygninger og renoveringer på Statens Redskabsprøver. Det var meget lærerigt. Imidlertid kom der en periode, hvor jeg arbejdede i et firma i Borås i Sverige, men efter tre måneder bad Jacobsen mig komme tilbage.

- Chr. Nielsens Eft., det, der i dag hedder CN Børma, skulle have en ny stor fabrik, og under det arbejde skulle jeg være konduktør. Det startede i foråret 1948, og der stilledes det særlige krav, at fabrikken skulle stå færdig 1. december til direktør Aage Larsens 50 års fødselsdag. For mig betød det, at jeg i de kommende måneder bogstavelig talt måtte arbejde i døgndrift, men det lykkedes, og det var sjovt.

- Indtil 1954 havde jeg arbejdet free lance for Statens Byggeforskningsinstitut, men valgte at få egen forretning. Det startede i Amaliegade, flyttede senere til Søndergade, og i 1966 kom vi så til Langelinie, hvor firmaet nu har til huse.

- Vort første store projekt var opførelsen af Glud & Marstrands fabrik i Løsning. Jeg fik at vide, at flere arkitekter var inde i billedet. En dag var der møde i Litograf Forbundet, og her sagde formanden, at hvis det stod til ham, skulle man vælge mit firma. Han henviste til Chr. Nielsen-byggeriet og sagde, at jeg bogstavelig talt havde haft min seng stående på byggepladsen i flere måneder. På den måde faldt appelsinen i min turban. Det var et meget omfattende byggeri, og for første gang herhjemme indførtes fast pis og tid for et byggeri.

Godt ry

- Mange store byggerier fulgte efter siden. Ingeniørhøjskolen projekterede jeg sammen med arkitekterne Ove Boldt og Jens Georg Ib-sen. Vi tilbød boligministeriet at gennemføre opgaven til fast tid og pris, men det mente man ikke kunne ordnes. Så er det pudsigt at vide, at den form i dag er lov. Den nu

sis gav os et vist ry og førte andre store erhvervsbyggerier med sig. Jeg kan nævne Vegen-centret, et forretningscenter, der også omfattede et rådhus, og administrationsbygning for tagpapfabrikken Phønix.

- Af andre byggerier kan nævnes Schurs fabrikker, radio- og tv-fabrikken Arena og Hede Nielsens iltfabrikker i Frederiksværk og Hedensted, ligesom vi har bygget Glud & Marstrands fabrik i Ringsted. Det er altid spændende at løse opgaver for en bygherre, og vi anser ordholdenhed som en væsentlig faktor i samarbejdet med bygherre, håndværksmestre og entreprenører. Det har givet en masse glæder, tilføjer Erik Laursen.

I 1972 lavede han sit firma om til aktieselskab og optog kompagnonerne Erling Foged og ingeniør Hans Jørgen Hermansen. For fem år siden overdrog han firmaet til sine kompagnoner, men fortsætter i firmaet som kommitteret. Erik Laursen er formand for Byggesocietetet i Horsens og for De borgerlige Stiftelser. Sejlet fra fødslen

- Sejlsporten har altid været den store fritidsinteresse?

Ja, jeg har sejlet næsten fra fødslen. I 1923 var jeg med i min fars båd og lå i en såkaldt babylift - og så har jeg altså sejlet siden. Efter min opfattelse er sejlsport en af de bedste naturoplevelser, man kan få, og det skaber respekt for naturkræfterne. Jeg har været med i mange kapsejladser, og her gælder det samme som i livets andre forhold: Aldrig give op - selv om man er blevet bagefter.

- Jeg har den glæde i dag, at alle mine fire børn dyrker sejlsport. Min datter Karen, der begyndte i en optimistjolle i Horsens, var en periode formand for Tårbæk Sejlklub. Karen og Niels er sammen med Erik Nørgaard to gange blevet danmarksmestre i KDY 15 kvadratmeter, og jeg kan da fortælle, at også mine seks

Sejlsportsmanden Erik Laursen i den lystbådehavn, han var med til at skabe.

- Selv begyndte jeg som juniordreng i Horsens Sejlklub. I 1956 lod jeg mig overtale til at blive formand for klubben, og det fortsatte jeg med i 25 år. Sammen med borgmester Ove Jensen og senere borgmester Holger Sørensen var jeg med til at skabe den ny lystbådehavn. Jeg fik også startet ungdomsafdelingen, som altid har stået mit hjerte nær. Den blev en af landets største.

Sabotagen

- Fra dette friluftsliv er der unægteligt et spring til at vove sig ud i jernbanesabotage?

- Det kan vel siges. I foråret 1944 spurgte en af mine kammerater fra Byggeteknisk Højskole, Henning Bysted, om jeg ikke kunne tænke mig at lave lidt jernbanesabotage. Det var noget, jeg længe havde haft lyst til, så jeg sagde naturligtvis ja. Den første gang, jeg var ude på en opgave, var vi kun to, og det var nok lidt usædvanligt. Jeg var blevet instrueret om, hvordan bomberne skulle lægges. Først skulle man skrabe skærverne væk, så lægge bomberne og dække dem igen med skærver, så tyskerne ikke opdagede dem.

sejlads kræver havkapsejladss et større sømandsskab, og navigation er af overvældende betydning.

- Vi lagde os i et buskads, så vi kunne følge resultatet af sprængningen. Min kammerat ville ikke sige, hvem han var, men da vi lå og hviskede sammen, fortalte jeg bl. a. at jeg var sejler. Nå, sagde han, det er jeg også. Han fortalte, at han engang havde været ude med Carl Kjergaard og så pludselig ikke kunne få ankeret op. Så spurgte jeg ham, og han kunne huske en lille dreng, der var roet ud til dem og spurgt, om han kunne hjælpe med noget. Drengen dykkede ned, slog et dobbelt halvstik på ankerflippen, og så kunne de hale ankeret op. Det huskede han godt, og jeg fortalte, at drengen, det var mig!

Hjem til mutter

Det blev til mange jernbanesabotager. Jeg husker engang i nærheden af Hatting, hvor tyskerne efter en sprængning begyndte at skyde op i luften.

Vi blev ikke opdaget, men vi bemærkede, at tyskerne vist begyndte at skrabe bunden for at få folk nok. Vi hørte en soldat, der kun var en stor dreng, grædende sige: »Jeg vil hjem til mutter«.

Efterhånden blev tyskerne mere nærgående, og de nøjedes ikke mere med at gå på jernbanelinien, men skjulte sig i buskadset. Så i slutningen af krigen blev vi nødt til at foretage aktionerne om dagen, så vi havde en mulighed for at se dem. Om vi var bange? Ja, selvfølgelig var vi det, og når der var optræk til nærkamp, valgte vi at stikke af. Jeg gik under jorden omkring den 9. april 1945, da to kammerater blev fanget af tyskerne under en aktion.

- Enhver kan forestille sig, at det var farligt at lave jernbanesabotage. Men når vi var midt i det, tænkte vi ikke på det. Det var kun før og efter en aktion. Da befrielsen kom, var

det en lettelse ud over alle grænser. Så kunne jeg igen koncentrere mig om mine studier, som nok var blevet noget forsømt.

Årlige møder

- Vi havde en god chef i Peter Thurøe Hansen. I mange år mødtes vi hvert femte år. Nu mødes vi en gang om året, vi 12, der er tilbage af gruppen. Til næste år mødes vi i maj i Johannesburg i Sydafrika. Her bor Henning Bysted, der i sin tid fik mig med i sabotagearbejdet, slutter Erik Laursen.

Erik Laursen, som på, så mange måder har været med til at præge sin by, nyder re-spekt i vide kredse. På fødselsdagen holder han åbent h i sit hjem Kastanievej 16, *Snaptun*, klokken 12-15. Herfra har han en vidunderlig udsigt over havet. Det kan tilføjes, at han er viceoldermand i Vitus Berings Laug.